

PÔDOHOSPODÁRSKA

85. ROČNÍK
ŘÍJEN 2022

barvy

PODZIMU

#30.10.2020

edi to rial

Michal Petřík
editor

Podzim se blíží ke své polovině. Do příchodu zimy zbývá sice ještě několik týdnů, ale už teď probíhají přípravy na to, až půjde do tuhého. Ne, teď nemluvíme o žácích, kteří by se měli připravovat na pololetní zkoušky, ale o přírodě.

Všichni známe tu barevnou krásu podzimu, kdy listnaté stromy opouští zelená barva a mění se do žlutého, oranžového a červeného odstínu. K tomuhle procesu samozřejmě nedochází jen pro radost malířů a fotografů, ale je to součást životní strategie stromu. Zelené barvivo je rozloženo a jeho složky - cukry, aminokyseliny a jiné organické látky se postupně stěhují z listů do kořene a v listu zůstávají ostatní barviva - různé karoteny apod., která v létě nevidíme. List si tak uchová živiny do příštího roku a zbaví se listové plochy, která by v zimě zmrzla.

Jedná se o proces na první pohled složitý, ale zároveň geniální a efektivní, který vznikl bez přičinění člověka. A takových procesů jsou na planetě tisíce. Je až neuvěřitelné, jak do sebe vše zapadá. Ať se v přírodě podíváme kamkoli vidíme dokonalost. Zemědělci, lesníci a zahradníci jsou s touto dokonalostí v každodenním kontaktu. Vy, žáci těchto oborů máte privilegium, že vás škola naučí porozumět těmto přírodním systémům a procesům a zároveň vás naučí vyvarovat se tomu špatnému, co by mohlo kousek po kousku tento systém rozvrátit. Protože i když evoluci trvalo miliardy let vytvořit zázrak, který vidíme kolem sebe, tak člověku by se mohl podařit opak během zlomku času. Tak nejen teď, během podzimu, čerpejte vědomosti, které se vám budou skvěle hodit, až půjde do tuhého.

říjen 2022 +obsah

04

FAKTA

Odlehčená a nenáročná minutka na rozjezd. Zajímavé informace, které z vás udělají menší zemědělskou encyklopedii.

06

PŘÍBĚH

V novém čísle, nový příběh! Zjistěte, kdo si také vybral zemědělku... a dobře udělal :)

12

ANGLIČTINA

Objevujeme zemědělské školy po celém světě. V říjnu vyrazíme do Slovinska. Využijte náš text ke zlepšení v angličtině.

14

CESTOVÁNÍ

Jedeme na další virtuální výlet! Tentokrát do jediného národního parku na Moravě.

22

AKTIVITY ŠKOL

Co je nového na zemědělských školách? O tom je rubrika Aktivity škol. Tentokrát se podíváme například na velké výročí klatovské zemědělkyně.

>2/85

vydává
Ústav zemědělské ekonomiky a informací,
Mánesova 1453/75
120 00, Praha 2

editor
Michal Petřík

e-mail
petrik.michal@uzei.cz

telefon
+420 222 000 381

design
Ginger & Fred

www
zemedelskaskola.cz

20

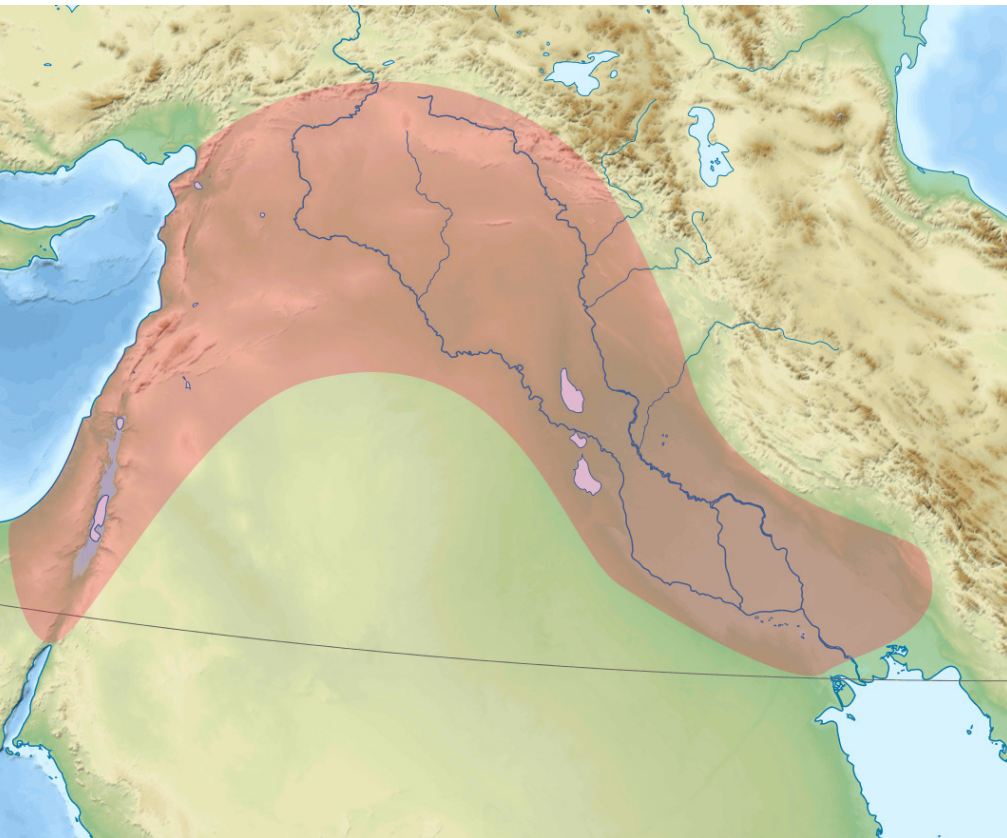
KALENDÁŘ

Konání našich oblíbených akcí se konečně naplno rozběhlo, tak nahlédněte, co a kde na vás čeká.

32

ZEMĚDĚJSTVÍ

Nové informace pro odborníky na svých místech a především na místech vzdělávacích a vědeckých.

CIVILIZACE VYKLÍČILA NA POLÍCH OBDĚLÁVANÝCH ZEMĚDĚLCI

Přibližně před jedenácti tisíci lety se způsob lidské existence navždy a definitivně proměnil. Z lovců a sběračů se postupně stali farmáři. Skončilo tak období nomádů, kdy se jednotlivé kmeny znovu a znovu vydávaly na cestu podle ročních dob a migrace zvířat. Nově si lidé budovali stálá sídla a mezi poli s plodinami, které se naučili pěstovat, začali vznikat první trvalejší komunity. Ve vývoji lidstva se jednalo o zásadní zlom, kterému říkáme neolitická revoluce. Předpokládá se, že už během 9. tisíciletí př. n. l. vznikaly první farmy v oblasti tzv. úrodného půlměsíce, známého jako „kolébka civilizace“. V současnosti se tam rozkládají státy Irák, Sýrie, Libanon, Jordánsko, Izrael či Egypt, tehdy šlo však o území s příznivým klimatem, úrodnou půdou a pravidelnými srážkami, tedy ideální místo pro pěstování plodin a chov hospodářských zvířat. Co však člověk dovedlo k tomu, aby přestal žít „ze dne na den“ a usadil se? Podle jedné z teorií sehrála roli zvýšená poptávka po potravinách a z ní vyplývající snaha najít alternativní zdroje. Jiní vědci se domnívají, že důvod musíme hledat ve změnách klimatu na konci poslední doby ledové přibližně před čtrnácti tisíci lety. A podle další představy se stal spouštěčem změn vývoj mozku a s ním spojený nárůst inteligence tehdejších obyvatel planety. Svou částí nejspíš přispěly všechny jmenované důvody současně.

NOVÉ ZELENÉ ČESKO

Nový Strategický plán společné zemědělské politiky na období 2023–2027, který připravilo ministerstvo zemědělství, se zaměří na udržitelné zemědělství a ekologické hospodaření s ohledem na životní prostředí. Celkem zemědělci, potravináři a lesníci získají přibližně 200 miliard korun z evropského a národního rozpočtu. Cílem je rozvoj zemědělství, které bude šetrnější k životnímu prostředí, lépe ochrání přírodní zdroje, biodiverzitu a přispěje ke kvalitě a bezpečnosti potravin.

VÍTE, ŽE...

V roce 2020 bylo na našem území vytěženo rekordní množství surového dříví – 35 milionů m³, což přibližně odpovídá stejnému počtu stromů. Z tohoto objemu tvořila nahodilá těžba celých 95 %, přičemž 96 % takto vytěženého dříví pocházelo z jehličnanů. Lesy, kde převládají monokultury jehličnatých dřevin tak doslova mizí před očima. Příčinou je klimatická změna a s ní spojené sucho. To stromy fatálně oslabuje a nejsou schopny se bránit přemnoženému kůrovci a dalšímu podkornímu hmyzu.

COOLTURA

Od žáků zemědělký v Hořicích jsme dostali tip na zajímavou výstavu v jejich městě. Městské muzeum a galerie Hořice totiž připravilo na podzimní měsíce vzpomínkovou výstavu k nedožitým devadesátinám malíře, grafika a velkého milovníka přírody Oskara Teimera. Výstava s názvem „Krajiny Oskara Teimera“ bude probíhat až do 15. listopadu. Oskar Teimer se narodil 15. listopadu 1932 v Lázních Bělohrad, žil také osm let v Miletíně, kde začal svou dráhu učitele a stál u zrodu skautského střediska. Jeho život a dílo jsou spjatý s krajem Podzvičinska, který měl velmi rád a často jej zachycoval ve svých dílech, ať již něžnými perokresbami nebo na olejomalbách a akvarelech, plných napětí proměny krajiny v průběhu dne či ročních období. Nedílnou součástí jeho díla jsou také grafiky, linoryty, v jejichž tvorbě byl skutečným mistrem. Oskar Teimer byl také oblíbeným pedagogem a, pokud mu vládnoucí režim dovolil, rád své dovednosti a zkušenosti předával svým žákům jako učitel výtvarné výchovy, naposledy na gymnáziu v Hořicích. Mnoho let také ilustroval časopis Pod Zvičinou, vydávaný touto školou.

Výstava si klade za cíl nejen představit různorodost tvorby Oskara Teimera, ale také navodit atmosféru, v níž umělec tvořil. Nebudou chybět ani drobná dílka jako novoročenky nebo exlibris, které měly v tvorbě Oskara Teimera své pevné místo a jimiž rád potěšil své četné přátele. Ke shlédnutí bude také filmový týdeník z r. 1963, jehož kamery zachytily lesního dělníka Oskara Teimera při přestávce, kterou trávil kresbou lesních zátiší.

VÍCE ZPRÁV
ZE ZEMĚDĚLSKÝCH
OBORŮ
NAJDETE TAKÉ
NA NOVÉM PORTÁLU
WWW.AGRONAVIGATOR.CZ

ZAJÍMAWÉWÉWÉ

Rubrika ZAJÍMAWÉWÉWÉ pravidelně přináší tipy na internetové stránky, které se vyplatí navštívit či rovnou dlouhodobě sledovat. V říjnovém čísle vám nabídneme „video ohlédnutí“ za akcí, kterou na konci září pořádá Zemědělský svaz ČR. Jednalo se o konferenci s názvem „Zemědělské školství“ a jejím cílem bylo poskytnout fundovaný vhled do aktuální situace uplatnění absolventů zemědělských oborů na trhu práce, informovat o současném stavu a budoucnosti digitalizace zemědělství. Účastníci konference byli především zástupci škol, univerzit ale i někteří politici. Nyní se konference můžete zúčastnit i vy, neboť organizátoři připravili pro všechny zájemce o toto téma speciální stránku s videozáznamy přednášek. Najdete je přehledně na této stránce: <https://www.zscr.cz/clanek/videozaznam-z-konference-zemedelske-skolstvi-u-7229>

VE STOPÁCH TRAKTORŮ I TÁTY

TEXT | MICHAL PETŘÍK FOTO | ARCHIV MICHALA PAVELKY

BAVÍ VÁS POBYT V PŘÍRODĚ? MÁTE Kladný VZTAH KE ZVÍŘATŮM? ZAJÍMÁTE SE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ? LÁKÁ VÁS MODERNÍ TECHNIKA A PRACUJETE RÁDI S NOVÝMI TECHNOLOGIEMI? DŮVODŮ, PROČ SI VYBRAT ZEMĚDĚLSKÝ OBOR JE CELÁ ŘADA. PŘINÁŠÍME PROTO SERIÁL ROZHOVORŮ SE ŽÁKY A ABSOLVENTY STŘEDNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH ŠKOL, KTERÍ SE S NÁMI PODĚLÍ NEJEN O TO, PROČ SI VYBRALI SVŮJ OBOR, ALE TAKÉ O SPOUSTU DALŠÍCH INFORMACÍ ZE ŽIVOTA NA „ZEMĚDĚLCE“. V TOMTO ČÍSLE SE VYDÁVÁME ZA MICHALEM, ABSOLVENTEM STŘEDNÍHO ODBORNÉHO UČILIŠTĚ UHERSKÝ BROD, ŠKOLY, KDE VÍ, ŽE ŘEMESLO NIKDY NEVYJDE Z MÓDY.

*PŘÍBĚH

PROČ SIS VYBRAL PRÁVĚ TENTO OBOR?

V zemědělství jsem vyrostl, a tak volba středního učiliště byla jasná. Od mala jsem se motal kolem kombajnů, kolem kterých se můj život točí pořád

JE VE TVÉM OKOLÍ ZÁJEM O ABSOLVENTY TVÉHO OBORU?

Ano, je. V mém okolí je spousta firem zabývajících se prodejem zemědělské techniky.

CO TĚ NEJVÍCE BAVILO VE ŠKOLE?

Ve škole mě bavilo asi vše, jak hodiny teorie, tak praxe.

JSEM RÁD, ŽE ZMIŇUJEŠ PRAKTICKOU VÝUKU. PŘIPRAVILA TĚ ŠKOLNÍ PRAXE DOSTATEČNĚ NA REÁLNOU PRAXI PO ŠKOLE?

Trochu ano, ale v mém případě to byl spíše můj otec, který mě učil vše, co mě čeká. Provozuje totiž podnik nabízející zemědělské služby.

ZÍSKAL JSI NA ŠKOLE NĚJAKÉ CERTIFIKÁTY, KTERÉ V BUDOUCNU UPLATNÍŠ PŘI SVÉM POVOLÁNÍ?

Ano, získal jsem jak řidičáky B,C,T, tak svářečské průkazy. Dále mi škola dala zkušenost, když jsem ji mohl reprezentovat na jízdách zručnosti. Dokonce jsem se letos

(08)

*PŘÍBĚH

vybojoval do celorepublikového kola.

PŘEMÝŠLEL JSI O VLASTNÍM PODNIKÁNÍ? CO BY PŘÍPADNĚ HRÁLO ROLI V TOMTO ROZHODOVÁNÍ?

Budu přebírat firmu, která nabízí zemědělské služby s technikou CLAAS, takže ano.

PRÁCE V ZEMĚDĚLSTVÍ JE NĚKDY VE SPOLEČNOSTI NEDOSTATEČNĚ OCEŇOVÁNA. V POSLEDNÍCH LETECH VŠAK PRESTIŽ TOHOTO ODVĚTVÍ STOUPÁ, ZVLÁŠTĚ U ZEMĚDĚLCŮ, KTERÍ HOSPODAŘÍ V

SOULADU S PŘÍRODOU. JAK TY VNÍMÁŠ POHLED NA ZEMĚDĚLSKÝ OBOR VE SVÉM OKOLÍ?

Zemědělství není práce kdy člověk přijde v 7 hodin a ve 3 jde domů, v zemědělství se musí využít každého dobrého počasí a taky každého dobrého dne. Aby člověk mohl říct, že pracuje v zemědělství a je zemědělec, tak musí práci milovat a musí to být jeho vášeň.

DĚKUJI MOC ZA ROZHOVOR A PŘEJI HODNĚ ŠTĚSTÍ V OBORU, KTERÝ BUDE VŽDY POTŘEBA.

(09)

ŠOLA? SLOVINSKÁ ŠKOLA!

TEXT UNG

The beginnings of today's **Biotehniška šola** (Biotechnical School) go back to the year 1968 when Kmetijska šola Gorica (The Agricultural School Gorica) was founded. However, the history of agricultural schools in the Goriška region is much longer. It goes back to the year 1869 with the foundation of the first agricultural school in Gorica where students were taught in Slovenian.

Our first location was in Kromberk, but the school building there soon became too small. In the school year 1981/82 we became a part of the so called Naravo-slovni srednješolski center Nova Gorica, which consisted of gimnazija (Grammar School), zdravstvena šola (School for Nurses) and kmetijska šola (Agricultural school).

From the year 2001 we have been located in our new building in Šempeter pri Gorici. Today, the Biotehniška šola (Biotechnical school) in Šempeter is a unit of the Šolski Center Nova Gorica. It offers the courses of:

- agriculture,
- horticulture,
- environmentalism
- nutrition,
- catering and
- pastry-making.

Our school organizes many activities for its secondary school students, for its students of Higher school as well as for its adult course participants. We aspire to constant improvements, we participate in projects together with partners and, together, we create the future. The school building is new and modernly equipped. Besides classic classrooms, there are also laboratories, a training kitchen and pastry kitchen, a computer lab, a florist workshop, a gym, a kitchen and cafeteria.

The school estate covers the area of 19 ha. Students acquire practical knowledge in the vineyard with several grape varieties, in the collection orchard, in the olive grove, in the cereal and vegetable fields, in the greenhouses, in the modernly equipped wine cellar and in the garage with a lot of farming machinery. There is also a pasture, a gardening station and an apiary.

To sum up, we are a kind and successful school.

If you want to find out more about this school, you can check facebook page at <https://www.facebook.com/BIOSNG/>

KNIOVNA ANTONÍNA ŠVEHLY

ZVEME VÁS NA EXKURZI DO KNIHOVNY ANTONÍNA ŠVEHLY,
TŘETÍ NEJVĚTŠÍ ZEMĚDĚLSKÉ KNIHOVNY NA SVĚTĚ.
SLEZSKÁ 100/7, PRAHA 2

PRO VÍCE INFORMACÍ A REZERVACI
KONTAKTUJTE PETRU MEJSNAROVOU
TEL. 724 571 902
MEJSNAROVA.PETRA@UZEI.CZ

EXKURZE

- pro základní a střední školy, odbornou i laickou veřejnost
- obsah a délku lze přizpůsobit Vaším potřebám
- probíhá zdarma

PROGRAM

- prohlídka knihovny včetně běžně nepřístupných prostor
- výklad o historii knihovny i aktuálně nabízených službách
- orientace v elektronických zdrojích knihovny
- ukázka vzácných tisků z fondu knihovny

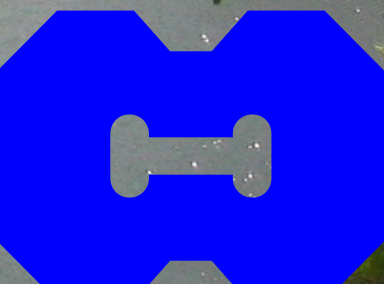

POZORUHODNOSTI V NP PODYJÍ

TEXT | FOTO ING. HANA HONSOVÁ

cestování

N

árodní park (NP) Podyjí je nejmenší ze čtyř českých národních parků a jediný, který leží na Moravě. Byl vyhlášen 1. července 1991 nařízením vlády ČR v nejcennějších oblastech dosavadní Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Podyjí. Rozprostírá se v oblasti Znojemska podél hranice s Rakouskem, za níž na něj navazuje Národní park Thayatal. Celková rozloha NP Podyjí dosahuje 63 km². Nejvyšším bodem je pohraniční Býčí hora s

nadmořskou výškou 536 m a nejnižší bod leží v údolí Gránického potoka na úrovni 207 m n. m. Správa parku sídlí ve Znojmě, návštěvnické středisko je ve vsi Čížov. Kolem samotného NP je ještě zřízeno poměrně rozsáhlé ochranné pásmo, zahrnující většinu zbylého území někdejší CHKO. Park rozprostírající se v údolí kolem středního toku řeky Dyje je z 84 % zalesněn. V listnatých lesích se zde vyskytují mnohé vzácné dřeviny a hlavně endemický jeřáb muk hardeggský.

NEJPRVE VZNIKLO CHKO

Počátek velkoplošné územní ochrany středního toku Dyje se datuje rokem 1978, kdy došlo k vyhlášení již zmíněné CHKO Podyjí na ploše 103 km². Její větší část tehdy byla součástí hraničního pásma, tedy turistické veřejnosti nepřístupná. Vzhledem k mimořádným přírodovědným kvalitám území se po změně politického režimu v roce 1989 započalo s přípravami k přehlášení Podyjí do kategorie národní park, což se následně uskutečnilo v roce 1991.

NP Podyjí se nachází mezi Znojmem a Vranovem nad Dyjí při státní hranici se sousedním Rakouskem. K 1. lednu 2000 byl vyhlášen Národní park Thayatal i na pravém rakouském břehu Dyje, čímž vzniklo jedinečné území evropského významu.

ZACHOVALÉ ŘÍČNÍ ÚDOLÍ

Členité Podyjí je součástí pahorkatiny jiho-východního okraje Českomoravské vrchoviny, pouze východní okraj zasahuje do Dyjsko-svrateckého úvalu. Geologické podloží převážně tvoří kyselé horniny moravika dyjské klenby a dyjského masivu.

Národní park představuje výjimečně zachovalou ukázkou krajiny říčního údolí v pahorkatinném stupni střední Evropy. Kaňon Dyje vytváří unikátní říční scenérie s četnými meandry, hluboce zaříznutými údolními bočními přítoky, nejrůznějšími skalními tvary, kamennými moři a skalními stěnami.

Většinu obdobných říčních údolí na našem území pozměnila výstavba přehrad, komunikací a rekreačních objektů. Území vyniká vysokou

pestrostí rostlinných a živočišných společenstev danou střídavou expozicí svahů v údolí.

Přírozenou osou území je řeka Dyje, která na své čtyři desítky kilometrů dlouhé cestě z Vranova do Znojma vytvořila v horninách českého masivu kaňonovité údolí, jehož hloubka dosahuje až 220 m.

BĚŽNÉ I VZÁCNÉ DŘEVINY

Celé údolí je takřka souvisle porostlé přírodními a přírodě blízkými lesy. V západní části najdeme zbytky původních podhorských bučin s jedlí a tisem, které východním směrem střídají porosty s převládajícími duby a habry.

Mimo běžné lesní druhy dřevin se setkáme i se vzácnějšími a pro Podyjí charakteristickými druhy. Například višň mahalebku, dřínem obecným, skalníkem celokrajným a jalovcem obecným.

V inverzních polohách roste klokoč zpeřený, růže alpská a javor klen. V teplejší jihovýchodní části parku se vyskytuje kalina tušalaj, lýkovec vonný, dub žlutavý, růže bedrníkolistá a galská. Pouze v Podyjí se vyskytuje již zmíněný endemický jeřáb muk hardeggský.

ÚDOLNÍ FENOMÉN

Na celém území se výrazně projevuje takzvaný údolní fenomén, v jehož důsledku pronikají západním směrem do údolí teplomilné živočišné a rostlinné druhy z jihovýchodní teplé panonské oblasti. Ze západu zase migrují údolní druhy podhorské, s kterými se pak můžeme setkat na chladnějších a stinných severních svazích údolí.

Roste zde téměř osm desítek zvláště chráněných druhů rostlin. K nejzajímavějším patří například kýchavice černá, měsíčnice vytrvalá, brambořík nachový, divizna nádherná, koniklec velkokvětý, kosatec dvoubarvý, volovec vrbolistý, osmnáct druhů orchidejí a mnoho dalších.

Unikátní plochy vřesovišť a stepních lad v jihovýchodní části parku vznikly ve středověku vykácením původních doubrav a následnou pastvou dobytka. Vřesoviště jsou významná zejména výskytem vzácných teplomilných druhů rostlin a hmyzu.

BOHATÁ FAUNA

Na území národního parku žije kolem 65 druhů savců, například vydra říční, netopýr Brandtův, hraboš mokřadní nebo bělozubka bělobřichá. Každoročně se podaří zaznamenat

kolem dvou stovek druhů ptáků, z nichž asi dvě třetiny v oblasti hnízdí. K nim patří čáp černý, dudek chocholatý, včelojed obecný, výr velký nebo ledňáček říční.

Ze sedmi druhů plazů si největší pozornosti zaslouží užovka stromová a ještěrka zelená. Z obojživelníků patří k nejnápadnějším mlok skvrnitý, čolek velký a několik druhů žab. Ryby zastupuje především pstruh obecný a lipan podhorní.

V řece Dyji přežívá několik druhů ryb parmového pásma, například ostroretkta stěhovavá či parma obecná. Ty zde přirozeně žily před vybudováním Vranovské přehrady, která změnila řeku v druhotné pstruhové pásmo. V přirozeném toku Dyje se hojně vyskytuje vranka obecná.

V národním parku má velmi bohaté zastoupení hmyz. Z chráněných druhů tu mimo jiné žije kudlanka nábožná, ploskoroh pestrý a pakudlanka jižní. Motýly zastupuje dvanáct zvláště chráněných druhů, ke kterým patří pestrokřídlec podražcový,

otakárek ovocný a fenyklový nebo jasoň dymníkový. Také brouky reprezentují zajímavé druhy, například nosorožík kapucínek, roháč obecný a tesařík obrovský.

KRÁLŮV STOLEC

Mezi nejnavštěvovanější místa v Podyjí patří vyhlídka Králův stolec. Podle pověsti odtud sledoval polský král Jan III. Sobieski v roce 1683 přechod svých vojsk přes řeku Dyji, když táhl na pomoc Turky obležené Vídni.

Původní dřevěný altán byl vybudován v roce 1892 znojemskou sekcí Rakouského turistického klubu asi 500 metrů východním směrem od současné vyhlídky. Po první světové válce však byl v natolik špatném stavu, že hrozilo jeho zřícení. Spolek německých turistů ve spolupráci s Klubem českých turistů proto zřídil roku 1922 nedaleko původního místa nový altán v jeho dnešní podobě.

LEBEN

TEXT REDAKCE

2. - 3. 11.

ROSTLINOLÉKAŘSKÉ DNY

Konference je určena pracovníkům zemědělské prvovýroby, oblasti služeb, státní a veřejné správy, pěstitelských svazů, institucí na úseku vědy, výzkumu a vzdělávání s cílem informovat o nových systémech a způsobech účelné a racionální ochrany proti škodlivým organismům při respektování zásad produkce bezpečných surovin pro výrobu potravin a krmiv a ochrany složek životního prostředí Více informací a pozvánka na www.rostlinolekari.cz

Pardubice

8. 11.

FARMÁŘSKÝ DEN VE VELKÉ CHYŠCE

Česká technologická platforma pro zemědělství ve spolupráci s Výzkumným ústavem živočišné výroby, v. v. i. a Zemědělským družstvem Velká Chyška pořádají 8. listopadu 2022 tradiční Farmářský den.

Velká Chyška u Pacova.

22. 11.

KONFERENCE 10 LET MONITORINGU EROZE ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY V ČR

Cílem akce, kterou pořádá Státní pozemkový úřad ve spolupráci s Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy, v.v.i., je seznámit účastníky z řad zemědělců, starostů, zastupitelů a pověřených pracovníků samosprávy, státní správy a akademické sféry s podstatou, fungováním a možnostmi zapojení se do systému Monitoringu eroze.

KAŠ, Praha 2

18. - 19. 11.

CHOVATEL 2022

Celostátní výstava drobného zvířectva nabídne bodované expozice králíků, holubů, drůbeže a morčat; ukázkové expozice exotického ptactva a zpěvných kanárů, ušlechtilých koček; doprovodné expozice pro děti a také mistrovství ČR v chovu drobného zvířectva.

Výstaviště Lysá nad Labem

PŘÍŠTÍ ČÍSLO VYCHÁZÍ 25.11.

redakční rada

Mgr. Otakar Březina, Česká zemědělská akademie v Humpolci | **Ing. Ludmila Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR | **PhDr. Aleš Hradečný**, Praha | **Ing. Zorka Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha | **Ing. Alena Krajičková**, Praha | Evidenční číslo MK ČR E 2826 ISSN 1803-8271 (Online)

aktivity

AKTIVITY ŠKOL

150 LET KLATOVSKÉ ZEMĚDĚLKY

TEXT | FOTO MICHAL PETŘÍK

Zemědělské školství má, stejně jako samotné zemědělství, bohatou historii. Odborné zemědělské školy patří k těm s největší tradicí na našem území. Střední škola zemědělská a potravinářská v Klatovech je toho důkazem. Ve dnech 7. - 9. října oslavila 150 let od svého založení. Během tří dní připravila bohatý program, který oslovil stovky návštěvníků

z řad absolventů, zájemců o studium i široké veřejnosti.

Škola s nynější zkratkou SŠZP prošla během své existence mnoha změnami, a těmi snad nejčastějšími byly názvy školy. Například v roce 1872 začínala jako Rolnická škola, v meziválečném období nesla

Δ AKTIVITY ŠKOL

název Zemské zemědělské školy Švehlovy v Klatovech, mnoho let bylo jméno školy: Střední zemědělská technická škola (SZTŠ, tzv. zettéeška). V každém případě školu všichni místní i přespolní znají jako klatovskou zemědělkou či „hnojárnu“, s čímž žáci ani vyučující nemají problém, naopak o své škole mluví vždy s hrdostí, ať se jí říká jakkoli.

Co se však na škole nemění je, že ji opouští spokojení absolventi. Nejen je uvítal v rámci zahájení oslav hejtman Plzeňského kraje Rudolf Špoták (Piráti) a další zástupci institucí, se kterými škola dlouhodobě spolupracuje.

Pečlivě připravený program celých oslav byl velmi bohatý. V pátek začal ve velkém sále křtem

almanachu, po kterém následoval velký selský průvod městem v dobových kostýmech, s koňským spřežením a kočáry. K vidění byla také ukázka činnosti Sboru selských jízd Jana Žižky z Trocnova. V sobotu se konalo první otevření mistrovství v orbě a po celé tři dny si návštěvníci měli možnost prohlédnout jak prostory školy, tak i dovednosti farmářů, zahradníků, vyzkoušet a ochutnat výrobky cukrářů a pekařů, řezníků, kuchařů-číšníků a gastronomů. Své odborné znalosti předvedli také žáci oborů agropodnikání či ekologie a životní prostředí.

Byly to opravdu vydařené tři dny, nezbyvá proto než popřát škole mnoho dalších úspěšných dní, žáků i absolventů.

22/7 2022
31/12 2023

Nekonečný příběh Neverending Story

MENDEL
200. VÝROČÍ
V NZM

Seznamte se s pokroky v genetice, šlechtitelství a plemenářství v průběhu staletí s důrazem na české země.

Discover advances in genetics and breeding over the centuries with an emphasis on the Czech lands.

Mediální partner

Český rozhlas

Výstava probíhá pod záštitou ministra zemědělství Zdeňka Neukuly.
This exhibition is supported by the Minister of Agriculture of the Czech Republic, Zdeněk Neukula.

Výstava se koná za finanční podpory Ministerstva kultury.
This exhibition has been supported financially by the Ministry of Culture of the Czech Republic.

ZAHRADNÍ FESTIVAL ANEB OSLOVA VYPĚSTOVANÉ ÚRODY

TEXT | KATEŘINA KRÍŽOVÁ ZE 3.C, SZEŠ A SOŠ PODĚBRADY | **FOTO** MICHAL PETŘÍK

Naše škola dnes zažívá neobvyklý den. Ptáte se proč? Možná si řeknete, že 13. září je den jako každý jiný. U nás na škole rozhodně ne. Na toto slunečné úterý naplánovala třída 2. A a 1. D společně s panem učitelem Pavlem Znamínkem a paní učitelkou Michaelou Znamínkovou zahradní festival v areálu naší školní zahrady. Zde si děti z mateřských škol a žáci ze základních škol mohou vyzkoušet upéct koláček, stezku bosou nohou, malovat hlínou ba dokonce si vytvořit skřítku nebo ovečku v rámci swap dílničky, kde jediný kousek oblečení nezůstane v koutě opuštěný, ale využije se

do pěkného výrobku. Dnes zastávám opět funkci reportérky, tudíž se vybavuji před zahájením kromě svačiny i mobilním telefonem.

Hodiny odbíjí devět a já vyrazím sbírat dojmy z této akce. Jako první si mě získává svou barevností stanoviště s karimatkami a různými kameny. Vidím tam skupinku dětí z poděbradské školky a jdu se podívat blíže. Lektorka Eva mi vysvětluje, co je na stanovišti pro děti připraveno. „Nejdříve si s dětmi zacvičím krátce jógu, uvolníme se do správné nálady a uvědomíme si krajinu těla Země. Následně

přejdeme na lehké masírování, kdy se masírují děti navzájem.“ Vysvětluje, že takto se děti naučí jednoduché hmaty, kterými mohou druhého potěšit. „S touto aktivitou jezdím i po školkách a školách, považuji to za účinnou prevenci proti šikaně, zároveň se děti naučí nebát se dotýkat druhého a že je dotyk přirozená věc,“ vysvětluje celý smysl aktivity. Loučím se s ní a přecházím na další stanoviště.

U ohrádky vidím, jak žákyně oboru agropodnikání vypráví dětem o hospodářských zvířátkách. Zeptala jsem se dětí, jaké zvířátko se jim líbí nejvíce. Většina odpověděla, že malý černý a trochu rozpustilý poník. Děti se dozvídají informace o tom, co taková zvířátka

jedí a pije, jak snášejí různé počasí a podnebí a jak docílit toho, aby jim bylo co nejlépe. Kousek od poníka se nachází stanoviště s ptactvem, kde můžeme pozorovat holuby, kachny i slepice. Děti zvědavě poznávají vajíčka a nejvíce září, když si mohou pohladit slepičku. Od zvířátek se mi moc nechce, ale musím na další stanoviště.

Ve skleníku sídlí sympatická lektorka Klára, učitelka malování pro děti i dospělé. Vypráví o výhodách malování hlínou. O vztahu k hlíně, Zemi a změně klimatu. Děti si aktivitu velice užívají. Párkrát se sice ozvalo: „Já neumím kreslit, nejde mi to“, ale lektorka dokázala každého přimět, aby se na svůj výtvar

Δ AKTIVITY ŠKOL

podíval ještě jednou a zkusil ho vylepšit. Já sama se pouštím do malování a musím říct, že s hlínou bych ráda pracovala i v budoucnu.

„Co to tu tak krásně voní?“ přemýšlím a mířím k peci, kde paní učitelka Šárka Kurková se studenty připravuje těsto na koláčky. Nejdříve se děti pouští do poznávání rostlinek i ochutnávky jídla. Pár chlapců mi povědělo, že toto stanoviště s jídlem se jim velice zamlouvá. Bohužel nemám více času, jinak bych si na koláček ráda počkala. Paní učitelka z místní školky mi povídá, jak jsou ve školce rádi za tento festival, kde se děti dozví zábavnou formou něco o přírodě a klimatu naší planety. Uprostřed zahrady se usmívá malý domeček s prapodivným názvem. Swap. Možná přemýšlíte, co si pod tímto slovem představit. Definice swapu je prostá - buď přinesete nějaký kousek oblečení nebo si z nabídky vyberete staré opuštěné oblečení a vdechnete mu nový život. Proč si pořád kupovat

nové oblečení, když v rámci swapu seženete nový kousek zadarmo či si doma zkrášlíte své staré oděvy? Lektorka Dana tento rok dílnu ozvláštnila výrobou strašidla nebo ovečky z pravé ovčí vlny. „Nechceš si také udělat strašidlo?“ láká mě s úsměvem. Nakonec neodolám a jdu si pro vlnu k jeho vytvoření, a jako bonus si dokonce odnáším krásnou barevnou sukni, která se mi skvěle hodí do mého šatníku. Se mnou tvoří skupina malých dětí ze školky. Kluci si častěji vybírají strašidlo a holčičky krásnou huňatou ovečku. Podle jejich výrazu soudím, že stanoviště se setkává s velkým úspěchem.

Vedle malování hlínou si studenti přichystali malý stánek o vodě. Dětem vysvětlují koloběh vody, na co se voda spotřebovává a jak ji naopak chránit a šetřit, aby nám nějaká zbyla. Děti se nestydí odpovídat na zvědavé otázky studentů. Toto stanoviště připravili žáci v rámci projektu (N)ever (S)top saving water, který na naší škole probíhá v rámci projektu Erasmus +.

I další stanoviště souvisí s projektem Erasmus+, tentokrát na téma agroekologie. Petr a jeho spolužáci vysvětlují ostatním, že půda je základ života. Že máme velký podíl na tom, že se stává neživou a dávají návody, jak ji oživit. Děti si mohou vyzkoušet různé přístroje, ale to už musím o kousek dál. Naproti vidím, jak studenti s lektorem připravují podklady pro malování stromu na dveře. Chtějí znázornit, jak se otepluje naše planeta po dobu posledních 20 let, a další zajímavé věci. Jsem zvědavá na výsledný obraz.

Na další stanoviště si děti musí připravit své nožky. Jde totiž o stezku bosou nohou. Studentky dětem zavazují oči, drží je za ruku. Děti vnímají různé materiály jen pomocí svých nohou. Některé považují za příjemné více, jiné méně. Na závěr paní tělocvikářka vysvětluje, proč by každý z nás měl občas chodit bez bot. Chodíme po planetě Zemi, kterou musíme chránit.

Ještě jsem zapomněla zmínit stanoviště s poetickým názvem „Jak zní zem“. Lektorka Klára Modrá ukazuje studentům různé hudební nástroje, na chvíli se dokonce po zahradě rozezní příjemná hudba. Před ohradami se zvířátka se krčí skromné stanoviště. „Dobrý den, co si můžeme vyzkoušet u vás?“ oslovuji s dotazem lektorku Blanku. „Chceme znát názor mladých lidí na problematiku klimatu a celkově životního prostředí,“ odpovídá mi. „Každý může svůj vzkaz pro planetu napsat, namalovat pastelkami či vodovkami, složit o tom básničku nebo písničku. I mně se rodí v hlavě nápad. Beru si papír a za pomoci pastelek maluji vzkaz pro naši planetu. Lektorka Blanka mi chválí můj obrázek i názor. Na posledních stanovištích si žáci připravili povídání o půdě a kompostu. V rámci konverzace o půdě se hovořilo o pěstování plodin i propustnosti půdy pro vodu. Lektorka na stanovišti u kompostu vysvětlovala, co do něj patří a co ne a že vlastně kompost je přirozená součást přírody, kterou taky potřebujeme. Celkově se z mého pohledu dopolední část akce velice vydařila, jsem zvědavá, jak se bude lidem líbit též zajímavý a poučný odpolední a večerní program.

Za mě se taková akce nikdy neomrzí, protože jsem se naučila mnoho nových věcí a dozvěděla se spousty krásných a zajímavých informací. velice vydařila, jsem zvědavá, jak se bude lidem líbit též zajímavý a poučný odpolední a večerní program. Za mě se taková akce nikdy neomrzí, protože jsem se naučila mnoho nových věcí a dozvěděla se spousty krásných a zajímavých informací.

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

KRAJSKÁ SOUTĚŽ V ORBĚ

TEXT | FOTO ING. PAVEL VÁVRA, SOŠ ZNOJMO, DVOŘÁKOVA

Dne 22. 9. 2022 uspořádala Střední odborná škola Znojmo, Dvořákova, příspěvková organizace, 18. ročník Krajské soutěže v orbě. Zúčastnili se žáci středních odborných škol z kraje Jihomoravského a Vysočiny a dále z Rakouska a Slovenska. Celkem soutěžilo 30 soutěžících ze 13 škol, z toho 8 dívek.

Žáci orali jednostrannými dvouradličními

pluhy. Při soutěži oráči nejdříve vyořou tzv. rozpích a poté následuje doorávka pozemku tzv. do skladu. Jejich výkon je průběžně hodnocen komisí rozhodčích a hodnotí se: provedení rozpichu, vyhlubování a zahlubování pluhu, přímočarost, hloubka a celkové provedení.

Soutěž podporují zemědělské podniky, firmy prodávající zemědělskou techniku a další významné

firmy z regionu. Tyto firmy zde vystavují techniku a poskytují materiální a finanční podporu pro realizaci soutěže.

Soutěž je pravidelně navštěvována zástupci Jihomoravského kraje, města Znojma, žáky pořadající školy a žáky základních škol a veřejností. Akci doplnily praktické ukázky moderní zemědělské techniky, kovářské dovednosti, využití agrodronu v zemědělství, měření výkonu traktoru motorovou brzdou a orbou koňským spřežením. Letošní ročník proběhl pod záštitou ministra zemědělství Ing. Zdeňka Nekuly, který si prohlédl soutěžení, diskutoval se žáky i pedagogy a předával ceny těm nejlepším. Dále soutěž zašitfovaly Jihomoravský kraj, město Znojmo a Agrární komora Znojmo.

Kategorie chlapci:

1. místo - Milan Coufal ze Střední odborné školy Znojmo, Dvořákova
2. místo - Jan Balabán ze Střední odborné školy a Středního odborného učiliště, Vyškov
3. místo - Bedřich Trnečka z Obchodní akademie a Středního odborného učiliště, Veselí nad Moravou

Kategorie dívky:

1. místo - Tereza Eliášová z Městské střední odborné školy Klobouky u Brna
2. místo - Simona Zvonková ze Střední odborné školy Znojmo, Dvořákova
3. místo - Adéla Kovacsová ze Střední vinařské školy Valtice

Celkový vítěz - pohár ředitele školy: Tereza Eliášová z Městské střední odborné školy Klobouky u Brna

OKÉNKO
Z DEPOZITÁŘE

KNIHOVNA
ANTONÍNA
ŠVEHLY

MASARYK, ŠVEHLA A POD- KARPATSKÁ RUS... ANEB OKÉNKO KU POVZNESENÍ A OSLAVĚ 28. ŘÍJNA 1918

TEXT | FOTO NORIKO BOLFOVÁ, KNIHOVNA ANTONÍNA ŠVEHLY

OKÉNKO je náhledem do historického fondu naší knihovny v souvislostech s tématy, která jsou aktuální nebo nějak zajímavá i dnes. Součástí textu jsou i odkazy na zdroj, ze kterého uvedené informace pocházejí, proto abyste si ho pak případně mohli prohlédnout v naší digitální knihovně a nebo objednat a prohlédnout osobně, přímo u nás v Knihovně Antonína Švehly. Většina zdrojů pro Okénko je již umístěna [v naší digitální knihovně](#) a nebo se právě digitalizuje.

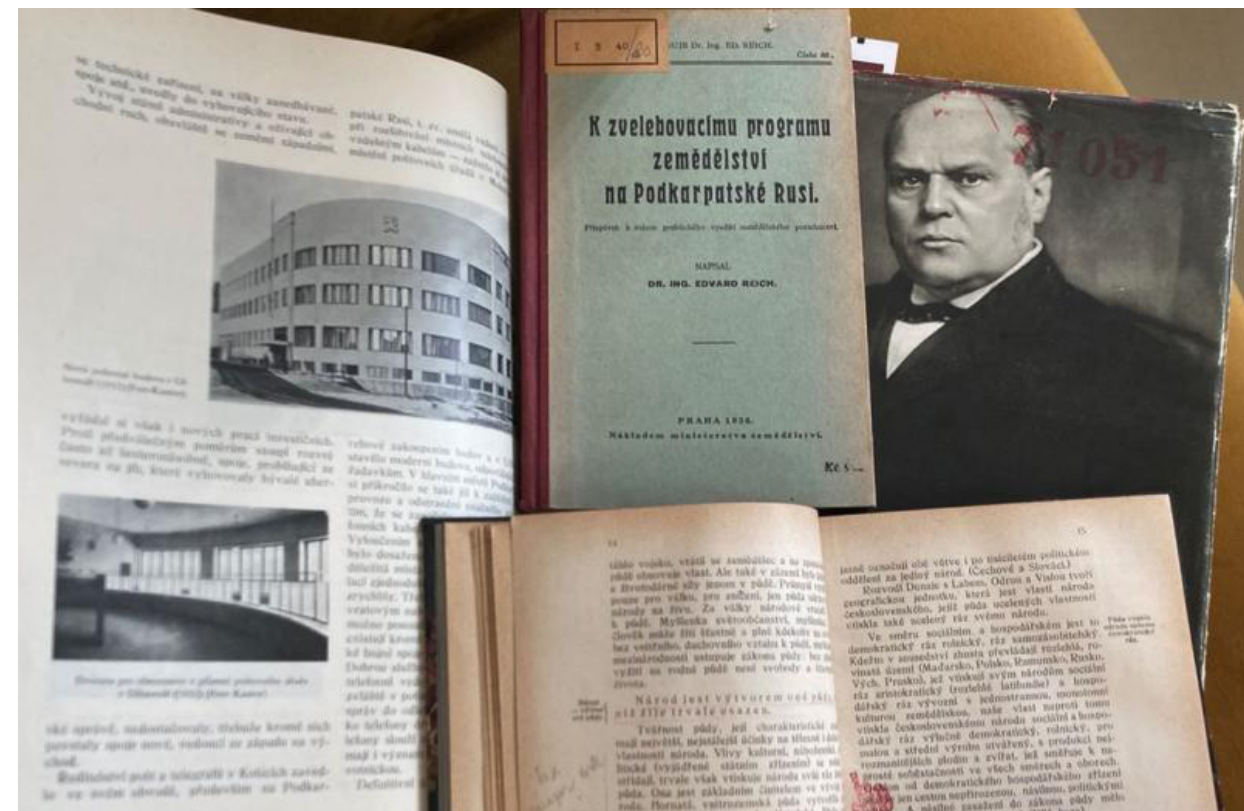
Vážení a milí čtenáři, vítejte u trochu jiného Okénka z depozitáře! V nedávné době u nás proběhl Den architektury s prohlídkou prostor, které jsou veřejnosti běžně nepřístupné. Kromě velkého konferenčního sálu měli návštěvníci možnost navštívit i Modrý salonek, do

kterého kdysi u příležitosti otevření Domu zemědělské osvěty zavítal i sám pan prezident Masaryk. Měly jsme s kolegyní tu čest provázet návštěvníky akce, a tak jsem přemýšlela, co bude vhodné jim zde během těch pár chvil odprezentovat. Mám za to, že Modrý salonek s velkým kulatým stolem je zcela výjimečný svou atmosférou, a tak jsem za ten stůl posadila všechny milé hosty a pomyslně i pana prezidenta Masaryka a jednoho z tzv. pěti mužů 28. října – Antonína Švehlu. Po krátkém úvodu jsem otevřela knihu Antonín Švehla ve fotografii, z níž jsem přečetla jeden odstavec. Ten naprosto přesně vystihoval řadu Švehlových myšlenek, ale obsahoval i apel k trpělivosti směřovaný k národu, který se po letech touhy konečně dočkal své samostatnosti. Po přečtení těch několika řádků bylo chvíli ticho, lidé asi ještě nechávali doznít myšlenky z textu, možná srovnávali tehdejší situaci s dnešními nelehkými dny. Právě v té chvíli mě napadlo věnovat další díl Okénka vzpomínce na nadšení a radost, která tehdy ovládla celý

národ a na velké muže, kteří stáli za kormidlem nově vzniklého Československa a udávali jeho směr a cíle.

Od vyhlášení samostatného Československa 28. října 1918, až do jeho oficiálního mezinárodního uznání, proběhlo ještě mnoho vyjednávání, bylo uzavřeno několik deklarací a smluv. Výsledkem těchto náročných jednání bylo určení definitivní přesné hranice na Mírové konferenci v Paříži 1919, která měla zohledňovat historickou hranici tzv. zemí Svatováclavské koruny – Čech, Moravy a Slezska, k nimž bylo připojeno Slovensko a Podkarpatská Rus. Dne 29. 2. 1920 schválilo Národní shromáždění ústavu, která formálně prohlásila Československo za demokratickou republiku, v jejímž čele stojí prezident. Zákonodárnou moc vykonávalo Národní shromáždění skládající se z poslanecké sněmovny a ze senátu.

Dne 14. 11. 1918 se šlo Národní shromáždění a do čela československého státu zvolilo T. G. Masaryka.

Základním krokem, který bylo třeba v nově samostatném státě udělat, bylo schválení ústavy, zákonů, měny a ihned začít činit další kroky, které by vedly k úplnému a faktickému odloučení od bývalé monarchie. Byla to doba nadšeného budování nových základů demokratického státu a tam bylo to pravé místo pro Antonína Švehlu (15. 4. 1873 - 12. 12. 1933), který se stal jedním z nejbližších spolupracovníků T. G. Masaryka. Švehla jako dlouholetý předseda agrární strany (1909-1933) měl velký podíl na vzniku ústavy a prosazování nových zákonů, vyjadřoval se i k zahraniční politice. Byl mistrem kompromisu a uměl tlumit konflikty znesvářených stran. V letech 1918-1920 se stal ministrem vnitra a poté byl třikrát po sobě zvolen předsedou vlády (1922-1929). Švehla se poctivě snažil vysvětlovat lidu nastolenou cestu demokracie, a on mu rozuměl. Byl výjimečný tím, že bez akademického vzdělání dokázal jednat s vrcholnými politiky i s obyčejnými lidmi. Měl velkou zásluhu na tom, že se v zemi udržel sociální smír.

V roce 2018 bylo Švehlovi uděleno in memoriam nejvyšší státní vyznamenání - Řád bílého lva I. třídy. Naše zemědělská knihovna Antonína Švehly nese hrdě jeho jméno a střeží odkaz, který zněl: „Půda je základem národa, základem státu“.

Nyní vám předkládám výše zmíněný odstavec z knihy Antonín Švehla ve fotografii, abyste i vy, milí čtenáři, měli možnost vcítit se do doby, kdy vznikla naše republika, do doby, která byla prodchnuta nadšením, ale i počátečními těžkostmi.

„Dochází k slavnému 28. říjnu 1918, triumfu Švehlova života. Národ účtuje s porobou a rozhoduje sám o budoucím životě. Švehla s druhy píše první zákony nového státu a ujímá se správy vnitřních věcí. Stará se o pořádek a kázeň. Buduje stát na troskách bývalé monarchie. Brzy však počíná mizet radostné opojení lidu. Hlásí se tvrdost života. Rostou zmatky. Národ se opět tříští, cizí hesla jej ovládají. Sociální křeče zmítají mladou republikou. Švehla podchycuje vášně lidu, snaží se mírnit sociální protivy budováním sociálního zákonodárství. Tiší výbuchy nespokojenosti a nepokoje bez krveprolévání a tvrdých zásahů státní moci.

Bývalý stát byl nepřítelem; lid nemůže rázem projít

očistnou revolucí hlav a srdcí, aby pochopil, že žije ve svém státě, který se udrží jen prací, obětí a vzájemnou láskou občanů. Švehla vede lid k tomuto niternímu přerodu. Hlásá, že stát musí býtí předmětem denní naší starosti. Stát jest chrám naší společné práce; je nutno jej budovat dělníky a staviteli. Solidní základy státu nelze stavět se skepsí v duši, maloduchostí a leptavým kritikismem. Lid se musí zbavit sklonu k negaci, destrukci a jalové oposičnosti. Stavitelé chrámů musí být lidé čistí, poctiví a schopní. Lid jim musí důvěřovat. Důvěra roste jen z uznání práce. Stát tu není pro lid, ale lid pro stát. Služba státu jest nejvyšším příkazem. Nikdo se nemůže vymknouti z odpovědnosti za stát. Stát vést, řídit, v něm spoluvládnout a za něj odpovídat, jest nejvyšším právem i povinností každého občana.“ (Švehla ve fotografii, 1938: strany nečíslovány)

Podle již zmíněných mírových smluv a tehdejší ústavy se stala součástí našeho státu i oblast zvaná po roce 1918 - Podkarpatská Rus. Přičlenění na základě referenda přineslo tomuto územnímu celku velký hospodářský rozvoj. Pomoc Podkarpatské Rusi byla i jedním bodem v programu Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu (tzv. agrárníků). A nezůstalo jen u slibů, skutečné pomoci se od nás opravdu dočkali. Spojení to bylo dá se říci bezkonfliktní, místní obyvatelé byli za veškerou pomoc při rozvoji infrastruktury a zemědělství opravdu vděční. O vděčnosti lidí z Podkarpatské Rusi vypovídá například jejich poděkování, které bylo zasláno po 15. březnu 1939 do Prahy, ve kterém byla vyjádřena lítost nad osudem republiky, ale zároveň zde byla vyslovena i naděje na „setkání v lepších časech“. Toto očekávání se však po druhé světové válce již naplnit nepodařilo.

Velkorysý rozsah pomoci, která byla Podkarpatské Rusi poskytnuta dokládá další poklad z našeho depozitáře s názvem: Technická práce v zemi podkarpatoruské 1919-1933. Publikaci v roce 1933 vydal Odbor spolku československých inženýrů v Užhorodě.

Knihav yobrazením a textem dokládá veškerou naši pomoc v kategoriích: Komunikace a doprava (silnice, mosty, železnice, pošta, letectví). Stavby pozemní

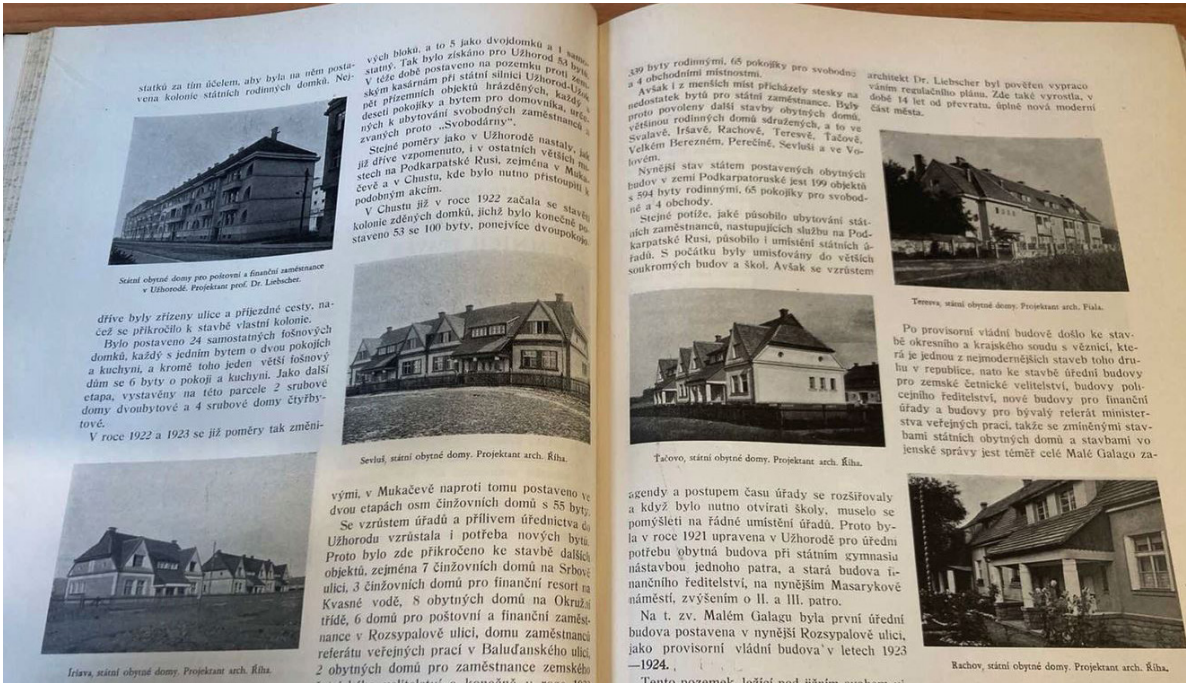
Stavby vodní
Zemědělství
Přírodní bohatství, průmysl a živnosti
a další jako plynárenství, peněžnictví, školství aj. další.

Užhorodu, jako hlavnímu městu Podkarpatské Rusi, se prý říkalo malá Praha. Na nové výstavbě se totiž podílela celá řada našich architektů. Jmenujme třeba slavného architekta Josefa Gočára - nová poštovní budova v Užhorodu postavená 1932. Publikace obsahuje řadu fotografií a map. Opravdu to stojí za zhlédnutí!

Druhá světová válka a následná komunistická diktatura si vybraly krutou daň i v podobě nesčetných obětí členů odboje, které nám i dnes svými hrdinskými činy připomínají, že je důležité milovat a bránit vlast. I když se nakonec do nového tisíciletí Češi a Slováci vydali odděleně, i tak můžeme být právem hrdí na naše předky, kteří stáli u zrodu společné republiky. Posilujme v sobě myšlenku vlastenectví, aby nám tu naši krásno zem, domov, vlast už nikdo nedokázal vzít. Je třeba si připomínat minulost, abychom měli budoucnost.

Kdo by rád okusil více a pronikl hlouběji do tématu budování Československa, má možnost si prohlédnout ještě další zajímavé publikace z našeho fondu. Například: Švehlovou cestou k lepší budoucnosti Švehlův večer, příručka k oslavám Švehla v dopisech našich politiků a kulturních pracovníků Program a organizační řád republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu Šlechta, velkostatek a pozemková reforma Antonín Švehla, tvůrce politického systému Masaryk ve fotografii: momentky z posledních let Masaryk osvoboditel K zvelebovacímu programu zemědělství na Podkarpatské Rusi Kulturní problémy venkova A mnohé další...

Použitá literatura:
MUSIL, Jaromír, ed. Technická práce v zemi Podkarpatoruské 1919-1933. V Užhorodě: Odbor Spolku československých inženýrů. 1933.
Švehla ve fotografii. Praha: Orbis. 1938.

MRKVA PARIJSE MARKT 4 SI ZACHOVÁ TVAR KOREŇA

TEXT | ING. JÁN PIEŠŤANSKÝ, BRANISLAV STARINSKÝ FOTO | JP

Mrkva z pestovateľského pohľadu má široké spektrum odrôd, z ktorých sa najčastejšie pestujú odrody s valcovitými koreňmi typu nantes alebo kužeľovitými, s tupšími alebo ostrejšími zakončeniami, pričom sa u všetkých uprednostňuje oranžovočervená farba. K tomu, aby si koreň udržal pre odrodu požadovaný tvar - bez vytvárania bočných

koreňov, bol celistvý, kompaktný a rovnomerne vyfarbený musí mať vhodné pôdne a klimatické podmienky. Z pôdnych podmienok sa na jej pestovanie odporúčajú ľahké až stredne ťažké pôdy, pretože v nich dokáže uvedené štandardy koreňov vytvoriť. Ak pestovateľ takýto pôdny druh nemá k dispozícii nemôže očakávať, aby každá mrkva vytvorila dlhé a rovné korene bez deformácií a anomálií. Ak predsa chce mrkvu pestovať i na ťažšej pôde, tak existuje pre neho riešenie a to zasiať odrodu, ktorá má krátke korene. Krátke korene vytvoria iný tvar a to buď guľovitý, veľmi krátky valcovitý, príp. krátkeho zrezaného kužeľa, ale bez bočných výbežkov. Nakoľko je mrkva zeleninou, ktorá sa za vlhodu a živinami ťahá do pôdy, tak na prvý pohľad by sa zdalo, že jej krátky koreň to nedokáže. Pokračovaním riešenia je to, že na parcelu zasejeme odrodu Parijse Markt 4, u ktorej na konci krátkeho 3 až 5 cm konzumovateľného koreňa nasadíme dlhý, nitkovitý koreň, ktorý do ťažkej pôdy dokáže vniknúť a z jej hlbšej vrstvy vodu a živiny dopraví nielen do konzumnej časti, ale aj celej rastliny. Odroda sa zaraďuje medzi veľmi skoré až skoré, s dĺžkou vegetačnej doby okolo troch mesiacov. Je určená predovšetkým na priamy konzum a ako intenzívna záhradkárská koreňová zelenina na zväzkovanie. Vhodná je i pre priemyselné spracovanie. Vzhľadom ku krátkemu koreňu sa ťažšie vykonáva ručné čistenie, ktoré je vo väčších kuchyniach nahradené strojovým čistením. Po jej pridaní do rôznych jedál sa podieľa i na ich estetickom vzhľade. Vďaka vyššiemu obsahu sušiny oproti bežne pestovaným mrkvám a prílivosti ťažšej pôdy ku koreňu je odolná voči praskaniu. Túto odolnosť podporuje i to, že hlava koreňa je vtiahnutá do pôdy, čo zabraňuje jej zazeleňaniu. Podľa koncentrácie živín patrí medzi obsahové mrkvy. Vyšší obsah sušiny je v interakcii s vyššou koncentráciou cukru a beta karoténu, ktoré zvyšujú

jej chuťové a farbiace vlastnosti. Treba rátať s tým, že vzhľadom k veľkosti koreňa nebude poskytovať vysokú úrodu, ale čo znižuje kvantitatívne ukazovatele v mohutnosti je nahradené vyššie spomínanými kvalitatívnymi. Tak ako väčšinu mrkiev ju sejeme od začiatku jari do polovice leta. Termín je závislý od toho, kedy chceme mať v kuchyni čerstvú mrkvu. Sejba sa považuje za jeden z najdôležitejších úkonov agrotechniky pestovania vzhľadom k dlhej dobe klíčenia a náročnosti na pôdnu vlhku. Pre mrkvu sa všeobecne uvádza medziriadková vzdialenosť 20 až 30 cm. Berúc v úvahu špecifické morfológické znaky odrody Parijse Markt 4, ktorá sa vyznačuje menej bohatou vňaťou by spodná hranica bola dostačujúca, ale vzhľadom k priemeru koreňov, potrebami mechanicky ošetrovať ako i zavlažovacím úkonom sa nám ako vhodná vzdialenosť javila 25 cm. Je málo pravdepodobné, že pestovateľ prihliadajúc na nižšiu výnosnosť ju bude siať na celú hriadku, ale ju skombinuje s inými odrodami. Keďže ostatné odrody majú mohutnejšiu vňať, tak je potrebné dať ju na krajný riadok. Aby semeno mrkvy ľahšie vyklíčilo často sa uplatňujú rozličné stimulačné metódy na podporenie vzchádzania. Pri nami vykonávanom overovaní odrody sme sa orientovali na dobre a hlboko zryľovanú pôdu v zime a na jej ľahké marcové spracovanie iba na povrchu, aby sme šetrili vlhodu. Semeno, ktoré sa vyznačovalo vysokým stupňom klíčivosti sme zasiali do vlhkej pôdy do hĺbky asi 2 cm a pôdu ľahko utlačili, aby sa k nemu dostala vlaha. Zavlažovanie sme vykonávali, ale tak, aby sa nevytvoril pôdny príušok. Počas riadkovania jedincov sme pôdu medzi riadkami ľahko prekyprovali hlavne z dôvodu šetrenia vlhodu a zabráneniu vzchádzania burín. Jednotenie je taktiež významný úkon, pri ktorom sa ponecháva medzi rastlinami taká vzdialenosť, aby si navzájom nekonkurovali, či už sa jedná o využitie živín, ale i priestoru. Pri jednotení guľatej mrkvy sa je potrebné držať vzdialenosti tak ako pri mrkve s dlhými koreňmi, pretože rozhodujúca je ich hrúbka,

tzn. jednotiť na vzdialenosť 5 - 6 cm. Uvedená rozmerová hodnota platí i pre výšku rastlín, ktoré sa pri nej dobre vytrhávajú z pôdy. Pri ťažších pôdach je dôležité, aby sa z nich vytrhol celý jedinec a nie to, aby sa

odtrhla iba vňať.

Nakoľko obsah vody i u tejto mrkvy tvorí vysoký podiel koreňa, tak voda je limitujúcim faktorom pre jej rast a vývin. Jej dodávanie do pôdy oproti mrkvám s dlhým koreňom je taktiež odlišné a to v tom, že voda sa môže použiť v nižších dávkach, aby bola viac pri povrchu pôdy a tým stimulovala rast guľovitého koreňa, pričom bočné korene sa u neho netvorí. Nižšie dávky vody na ťažších pôdach dostačujú, pretože nevnikajú tak rýchlo do hĺbky ako je to u pôd ľahkých. Aby sa podnecoval rast koreňa do hrúbky, guľovitej formy a po celom obvode, tak je povrch ťažšej pôdy potrebné prekypovať za účelom zníženia jej odporu na začiatku rastu tej časti, ktorá sa nachádza pod povrchom pôdy, pričom jej vývinu napomáha i nitkovitý koreň, ktorého menšie zakrivenie, príp. nerovnomerná hrúbka nemajú vplyv na guľovitý tvar. Príliš kyprá pôda iba na povrchu a vysoký obsah vody

spôsobený hojnými dažďami alebo závlahou počas leta môžu spôsobiť popraskanie koreňa, ale nie rozvetvovanie. Nakoľko leto 2022 pri nami vykonávanom pokuse s mrkvou Parijse Markt 4 bolo suché, tak uvedený jav sa vyskytol veľmi ojedinele. Pozitívom overovanej odrody bolo to, že pri zbere mladých mrkvičiek na začiatku leta v porovnaní so skorými mrkvami s dlhým koreňom odrody Parijse Markt 4 mala väčší priemer, čím poskytovala dostatok konzumnej hmoty. Jednoznačne mala nižší obsah vody ako mrkvy s dlhým koreňom. Tým bola výraznejšie vyfarbená, sladšia a menej sa rozvíjala. Pre krátkosť koreňov sa i za suchého počasia ľahšie vyberala z ťažšej pôdy so zachovaným tvarom koreňa. Mrkvy s dlhým koreňom sa pri tomto úkone v pôde odtrhali alebo poškodzovali náradím, čím vznikali straty alebo narušenie pôdy vytváraním kráterov pre ich susedné jedince, ktoré sa ešte ponechávali na neskorší zber.

ČTVRTÝ ROČNÍK LITERÁRNÍ SOUTĚŽE ČAZV BYL SLAVNOSTNĚ VYHLÁŠEN

TEXT | ČAZV FOTO | ČAZV

Ve středu 15. 6. 2022 odpoledne se konalo slavnostní vyhlášení 4. ročníku literární soutěže na zemědělská témata pro žáky základních a středních škol, kterou pořádá ČAZV. Ve Velkém sále Domu zemědělské osvěty se v hojném počtu sešli mladí autoři a autorky spolu se svými rodiči, kamarády a pedagogy. Úvodní slovo pronesla ředitelka ČAZV Ing. Hana Urbancová, Ph.D., která poděkovala všem zúčastněným za jejich zájem o tvůrčí psaní a krajinu kolem nás. Poděkovala také za zástity, které soutěži poskytl ministr zemědělství Zdeněk Nekula a předsedkyně Výboru pro výchovu a vzdělávání

Zastupitelstva hl. m. Prahy Ing. Mariana Čapková, MBA. Ředitelka zmínila i podporu a spolupráci Národního zemědělského muzea (NZM), které se na vyhlášení letošního ročníku podílelo. Zúčastněné pozdravil a poděkoval jim za účast v soutěži i zástupce Ministerstva zemědělství Ing. Ondřej Brožka z Odboru precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání. Svou zdravici a poděkování pronesla k zúčastněným i předsedkyně Výboru pro výchovu a vzdělávání ZHMP Ing. Mariana Čapková, MBA. Vyzdvihla kvalitu a originalitu přihlášených literárních prací a zdůraznila smysl vnímání zemědělství, přírody a ochrany krajiny jako jeden celek. Vyhlášení se osobně

NÁRODNÍ
ZEMĚDĚLSKÉ
MUZEUM

Doprovodný cyklus přednášek v rámci výstavy

Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem

1. listopadu – Zdeněk Novák

Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní
v historickém kontextu

8. listopadu – Roman Zámečník

Vymezení hodnot Krajiny pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní
v Kladrubech nad Labem a způsob jejich ochrany

úterky od 17 hodin v Národním zemědělském muzeu Praha – vstup zdarma

zúčastnil i generální ředitel NZM, Ing. Zdeněk Novák, který ve svém projevu vyjádřil své dojetí při čtení a hodnocení příspěvků a popřál žákům mnoho dalších úspěchů.

Koordinátorka soutěže Ing. Vendula Prjachová, MBA shrnula průběh 4. ročníku soutěže a představila speciální číslo časopisu „České zemědělství pohledem žáků IV“, které obsahuje 20 nejoriginálnějších literárních prací tohoto ročníku. Celkem bylo do soutěže přihlášeno 56 literárních prací. Soutěž nabízela dvě kategorie, a to kategorii žáků základních škol, kteří psali příspěvky na téma „Jak se starat o pole a přírodu, aby nám dlouho vydržela“ a kategorii žáků středních škol, kteří posílali své příspěvky na téma „Zemědělství a příroda naší budoucnosti“.

Nejdůležitější částí programu slavnostního vyhlášení bylo předání diplomů a odměn. Pro všech 20 vybraných autorů, jejichž články jsou publikovány v časopise, byl připraven diplom, časopisy a mnoho věcných odměn a dárků, které dětem věnovala ČAZV, Magistrát

hl. m. Prahy, NZM a Knihovna Antonína Švehly. Přítomní autoři a autorky převzali postupně diplom a ceny z rukou řečníků a hostů. Hodnotící komise soutěže zároveň vybrala v každé ze dvou kategorií soutěže 3 nejlepší práce. Vítězové v každé kategorii byli slavnostně vyhlášeni, a navíc odměněni skleněnou medailí ČAZV, kterou převzali z rukou ředitelky ČAZV.

A kdo tedy letošní ročník literární soutěže vyhrál?

V kategorii žáků základních škol se umístili tito autoři:

1. místo - Lucie Večerková
2. místo - Justýna Koublová
3. místo - Oliver Černý

V kategorii žáků středních škol se umístili tito autoři:

1. místo - Anděla Prucková
2. místo - Tobiáš Rajt
3. místo - Michal Kupský

LITERÁRNÍ SOUTĚŽ

na zemědělská témata pro žáky základních a středních škol

V rámci 5. ročníku literární soutěže jsou stanovena dvě témata:

1. Život na farmě

Určené pro žáky základních škol

2. Významné osobnosti a objevy v zemědělství

Určené pro žáky středních škol

Soutěž nemá omezení žánru ani počtu příspěvků.

Z příspěvků vybraných autorů vznikne speciální číslo časopisu s názvem „České zemědělství pohledem žáků V“, které bude otištěno a zveřejněno na webových stránkách akademie.

Pro vítěze v obou kategoriích jsou připraveny hodnotné odměny.

5. ročník soutěže se koná pod záštitou ministra zemědělství Ing. Zdeňka Nekuly a předsedkyně Výboru pro výchovu a vzdělávání Zastupitelstva hl. m. Prahy Ing. Mariany Čapkové, MBA.

Pořadatel:

Pod záštitou:

Partneři soutěže:

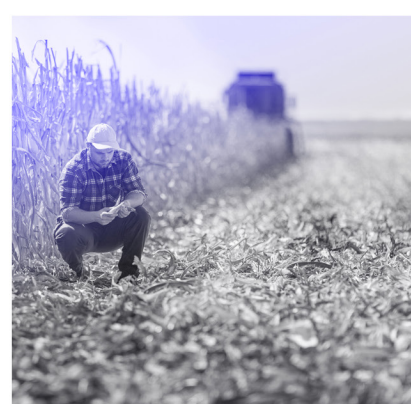
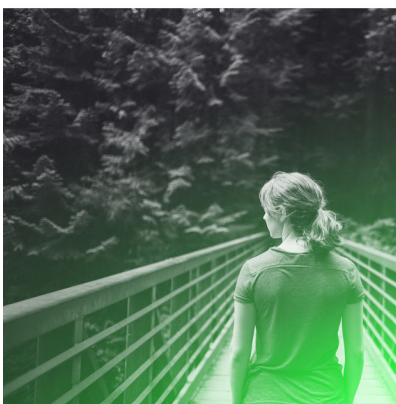

Své příspěvky posílejte v elektronické formě na adresu
vedula.prjachova@cazv.cz do 31. 1. 2023.

www.cazv.cz

VYBRALI JSME SI

VYBERTE SI TAKÉ

**STŘEDNÍ
ZEMĚDĚLSKOU
ŠKOLU**

PŘEHLED VŠECH ŠKOL A OBORŮ NAJDETE NA

ZEMEDELKASKOLA.CZ

